

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 56g/2022

privind excepția de neconstituționalitate a textului „se invită”
din articolul 127 alin. (2) din Codul de procedură penală
*(invitarea reprezentantului autorității executive
a administrației publice locale la efectuarea percheziției)*

CHIȘINĂU

17 iunie 2022

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Cristina Chihai, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 10 mai 2022,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 17 iunie 2022, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „se invită” din articolul 127 alin. (2) din Codul de procedură penală, ridicată de dl avocat Alexandr Tabarcea, în interesele dlui Grigore Grăjdieru, învinuit în dosarul nr. 11r-140/22, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de un complet de judecată de la Curtea de Apel Chișinău, format din dnii judecători Alexandr Gafton, Boris Talpă și Igor Chiroșca, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 27 iulie 2021, un procuror din cadrul Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale a dispus efectuarea percheziției unui mijloc de transport, în legătură cu investigarea unor acțiuni de transportare sistematică a produselor de tutungerie peste râul Prut, din Republica Moldova în România.

4. La 28 iulie 2021, procurorul a formulat un demers către judecătorul de instrucție din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, prin care a solicitat declararea legalității percheziției efectuate și confirmarea rezultatelor acesteia.

5. Prin Încheierea din 21 august 2021, Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, a admis demersul procurorului și a confirmat legalitatea percheziției dispuse și efectuate pe baza ordonanței din 27 iulie 2021 și rezultatele ei.

6. Nefiind de acord cu această încheiere, avocații învinuiților în cauza penală au contestat-o cu recurs la Curtea de Apel Chișinău.

7. La 26 aprilie 2022, în cadrul examinării recursului, dl avocat Alexandr Tabarcea a ridicat, în interesele dlui Grigore Grăjdieru, excepția de neconstituționalitate a textului „se invită” din articolul 127 alin. (2) din Codul de procedură penală.

8. Prin Încheierea din 28 aprilie 2022, Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26

Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

[...]”

Articolul 29

Inviolabilitatea domiciliului

„(1) Domiciliul și reședința sunt inviolabile. Nimeni nu poate pătrunde sau rămâne în domiciliul sau în reședința unei persoane fără consimțământul acesteia.

[...]”

(3) Perchezițiile și cercetările la fața locului pot fi ordonate și efectuate numai în condițiile legii.

(4) Perchezițiile în timpul nopții sunt interzise, în afară de cazul unui delict flagrant.”

10. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 127

Persoanele prezente la efectuarea
percheziției sau ridicării de obiecte și documente

„[...]”

(2) La efectuarea percheziției sau ridicării de obiecte și documente trebuie să fie asigurată prezența persoanei la care se face percheziția sau ridicarea ori a unor membri adulți ai familiei acesteia, ori a celor care reprezintă interesele persoanei în cauză. Dacă prezența acestor persoane este imposibilă, **se invită** reprezentantul autorității executive a administrației publice locale.

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

11. Autorul excepției susține că textul „se invită” din articolul 127 alin. (2) din Codul de procedură penală este imprevizibil. Legislatorul a omis să indice

cu precizie dacă textul contestat presupune o obligație a organului de urmărire penală de a asigura prezența reprezentantului autorității executive a administrației publice locale în cazul lipsei persoanei la care se face percheziția ori a unor membri adulți ai familiei acesteia, ori a celor care reprezintă interesele persoanei în cauză.

12. Autorul excepției menționează că neindicarea caracterului obligatoriu al invitării reprezentantului autorității executive a administrației publice locale la efectuarea percheziției reprezintă o omisiune legislativă contrară Constituției.

13. Autorul excepției susține că, potrivit articolului 6 punctul 11) din Codul de procedură penală, în noțiunea de „domiciliu” intră și automobilul. Articolul 29 din Constituție stabilește că domiciliu este inviolabil și perchezițiile pot fi ordonate și efectuate numai în condițiile legii. Sub acest aspect, din conținutul articolului 127 alin. (2) din Codul de procedură penală nu sunt clare acțiunile care urmează a fi întreprinse de organul de urmărire penală la efectuarea percheziției, atunci când are loc ingerința în dreptul persoanei.

14. Prin urmare, autorul excepției consideră că prevederile contestate contravin articolelor 1 alin. (3), 7, 23 alin. (2), 26 alineatele (1) și (2) și 29 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

15. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

16. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

17. Curtea reține că excepția de neconstituționalitate, ridicată de avocatul învinutului în proces, este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

18. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textul „se invită” din articolul 127 alin. (2) din Codul de procedură penală. Acest articol nu a făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

19. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză penală în care a fost contestată cu recurs o încheiere a judecătorului de instrucție, prin care a fost confirmată legalitatea efectuării percheziției mijlocului de transport. Curtea admite că prevederile contestate ar putea fi aplicate la soluționarea cauzei pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

20. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Astfel, Curtea a analizat, prin prisma argumentelor autorului excepției, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 37 din 24 martie 2022, § 21; DCC nr. 63 din 22 aprilie 2022, § 18).

21. Autorul excepției a menționat că textul contestat contravine articolelor 1 alin. (3) [*statul de drept*], 7 [*Constituția, Lege Supremă*], 23 alin. (2) [*dreptul*

fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle], 26 [*dreptul la apărare*] și 29 [*inviolabilitatea domiciliului*] din Constituție.

22. Cu privire la incidența articolului 7, Curtea a notat că în prezenta cauză acesta comportă un caracter general și nu poate constitui un reper individual și separat (HCC nr. 31 din 23 septembrie 2021, § 27; DCC nr. 63 din 22 aprilie 2022, § 20).

23. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că articolele 1 alin. (3) și 23 alin. (2) din Constituție nu pot fi invocate de sine stătător. Pentru a fi aplicabile, autorul excepției de neconstituționalitate trebuie să demonstreze, în mod argumentat, existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție. Abia în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței abstracte în drepturile fundamentale garantate de Constituție Curtea poate pune în operă prevederile acestor articole (a se vedea DCC nr. 32 din 22 martie 2022, § 18; DCC nr. 37 din 24 martie 2022, § 23).

24. Cu privire la incidența articolului 26 din Constituție, Curtea subliniază că dreptul la apărare reprezintă totalitatea prerogativelor și a posibilităților pe care le au, potrivit legii, persoanele în vederea apărării intereselor lor. Acest drept este restrâns în situația în care persoana nu poate utiliza toate mijloacele procedurale necesare pentru apărarea sa (HCC nr. 31 din 23 septembrie 2021, § 32; DCC nr. 40 din 29 martie 2022, § 27).

25. Curtea observă că, în cazul în discuție, autorul excepției nu ridică problema limitării utilizării mijloacelor procedurale necesare pentru a-și realiza dreptul la apărare, ci contestă prevederi care se referă la invitarea reprezentantului autorității executive a administrației publice locale în cazul efectuării percheziției sau ridicării de obiecte, în lipsa persoanei la care se face percheziția, a reprezentantului sau a unor membri adulți ai familiei acesteia. În acest sens, Curtea nu poate identifica în ce măsură dispozițiile contestate restrâng dreptul persoanei la apărare. Așadar, Curtea conchide că articolul 26 din Constituție nu este incident în acest caz.

26. Cu privire la incidența articolului 29 alineatele (1) și (3) din Constituție, Curtea subliniază că acest articol garantează inviolabilitatea domiciliului și a reședinței. Nimeni nu poate pătrunde sau rămâne în domiciliul sau în reședința unei persoane fără consimțământul acesteia. Perchezițiile pot fi ordonate și efectuate numai în condițiile legii.

27. Sub acest aspect, Curtea notează că articolul 127 alin. (2) din Codul de procedură penală prevede modul de efectuare a percheziției sau de ridicare a obiectelor și documentelor. Aceasta trebuie să fie efectuată în prezența persoanei la care se face percheziția sau ridicarea ori a unor membri adulți ai familiei acesteia, ori a celor care reprezintă interesele persoanei în cauză. Dacă prezența acestor persoane este imposibilă, organul de urmărire penală invită reprezentantul autorității executive a administrației publice locale.

28. În aceste condiții, Curtea reține că textul legii este formulat cu suficientă precizie, iar invitarea reprezentantului autorității executive a administrației publice locale la efectuarea percheziției reprezintă o garanție pentru persoana al cărei domiciliu este percheziționat, nu o limitare a inviolabilității domiciliului. Prin urmare, Curtea nu identifică că prevederile contestate reprezintă o ingerință în drepturile fundamentale garantate de articolul 29 din Constituție.

29. Curtea mai observă că sub aparența unor critici referitoare la imprevizibilitatea prevederilor contestate, autorul excepției ridică, în acest caz, de fapt o problemă de aplicare și interpretare a legii penale. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că aspectele legate de interpretarea și de aplicarea legii nu țin de competența Curții Constituționale (DCC nr. 9 din 20 ianuarie 2022, § 28; DCC nr. 20 din 17 februarie 2022, § 31). Această competență le revine, prin definiție, instanțelor de judecată.

30. Prin urmare, pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g) și 140 din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „se invită” din articolul 127 alin. (2) din Codul de procedură penală, ridicată de dl avocat Alexandr Tabarcea, în interesele dlui Grigore Grăjdieru, învinuit în dosarul nr. 11r-140/22, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

Chișinău, 17 iunie 2022

DCC nr. 83

Dosarul nr. 56g/2022